gemeente harderwijk

Memo

aan	:	Ciska de Jong/ Martin Krijgsman
van	:	Irina Petrova
organisatie eenheid	:	Team Ruimtelijk Beleid
i.a.a.	:	
datum	:	7 april 2026
onderwerp	:	Strategisch kader 800 jaar Harderwijk (2031)
reg.nummer	:	02430000224490 / 02430000840369

1. Ambities

1.1 Doelstelling en Legacy
1.2 Doelgroep
1.3 Programmering door stad en gemeente gezamenlijk
1.4 Na 2031 (Borging)

2. Van ambitie naar uitvoering

2.1 De aanpak: 5 Fasen
2.2 Financiële toelichting en budgettaire kaders

Harderwijk 800 jaar

In 2031 viert Harderwijk dat zij 800 jaar geleden stadsrechten verkreeg. Dat is niet iets om onopgemerkt voorbij te laten gaan en we vieren dit graag met de hele gemeente en bezoekers van daarbuiten. Het vizier van 2031 kunnen we ook gebruiken om diverse in het oog springende projecten en ontwikkelingen te versnellen of prioriteit te geven. Harderwijk 800 moet meer dan een feestje zijn.

Deze notitie geeft de ambities en een richtlijn voor de organisatorische aanpak weer voor het jubileumjaar. Het eerste deel van de notitie is een samenvatting van de input vanuit de strategische sessies met het college en het tweede deel bevat aanbevelingen voor de aanpak en organisatie. Na goedkeuring wordt deze notitie verder uitgewerkt tot werkdocument en kan de opzet van de organisatie verder worden uitgewerkt.

De verbinding met 700 jaar Hierden Een essentieel onderdeel van dit jubileumjaar is de aandacht voor de unieke historie van Hierden, dat in 2031 haar 700-jarig bestaan markeert. Naar aanleiding van een aangenomen motie heeft het college toegezegd dit jubileum integraal onderdeel te laten zijn van de festiviteiten. In de geest van de ambitie dat *"alle Harderwijkers en Hierdenaren mee kunnen doen"*, wordt gezocht naar de verbinding tussen beide mijlpalen. Samen met inwoners, verenigingen en organisaties uit Hierden zal verkend worden hoe hun specifieke identiteit en geschiedenis een passende plek krijgen in de programmering. Deze aanpak, waarbij het project "met en door de samenleving" wordt ontwikkeld, versterkt de lokale trots in de gehele gemeente.

1. Ambities

In 2031 viert Harderwijk dat op 11 juni 1231 Graaf Otto II stadsrechten verleende aan de nederzetting. Harderwijk werd hiermee de eerste stad op de Veluwe. Het jubileum moet meer zijn dan alleen een feestje; het is een **strategische investering** in de gemeente en de gemeenschap. Belangrijkste uitgangspunt voor de viering van 800 jaar stad is dat alle Harderwijkers en Hierdenaren mee kunnen doen. Inclusie, verbinding en ontmoeting zijn de hoofdopgaven. Van belang is om een scala aan partijen in de gemeente te activeren. Er zijn verschillende historische verhaallijnen denkbaar, onder andere: Hanze, visserij, makers en handelaren, havens en wijken, garnizoensstad, die het verhaal van de stad vormen. Wij nodigen partners in de stad uit om hierop aan te haken en verhaallijnen aan te dragen. Het verleden als achtergrond voor het beeld naar heden en toekomst.

1.1 Doelstelling en legacy

Het voornaamste doel is om de **trots van de Harderwijker/Hierdenaar** op de stad en het dorp te versterken door het vergroten van de kennis over de stad/dorp. Hierbij is de historie belangrijk, maar wel met een duidelijke vertaling naar heden en toekomst. Uitgangspunt is dat **iedere Harderwijker/Hierdenaar mee kan en mag doen.** We willen dat alle inwoners weten waar we in 2031 bij stilstaan, dat men meer kennis vergaard over de verhalen van de stad. We willen dat bewoners met plezier in Harderwijk/Hierden wonen en dat ze de gemeente als open, gastvrij en ondernemend ervaren, die veel op het gebied van kunst, cultuur, sport, recreatie, horeca, ondernemen en wonen te bieden heeft. Dat de inwoners hierdoor trots kunnen zijn op hun stad en dit graag doorvertellen. Het project is strategisch opgezet "**met en door de samenleving**". Met deze aanpak vieren we ons verleden en bouwen we aan een duurzame en betekenisvolle toekomst voor de Harderwijker samenleving.

1.2 Doelgroep

Harderwijkers, Hierdenaren, de samenleving, ondernemers, onderwijs, culturele en maatschappelijke partners zijn de primaire doelgroep. Daarnaast is het programma ook bedoeld voor mensen uit de regio. Specifieke unieke programmaonderdelen, met name daar waar Harderwijk zich onderscheidt van omliggende gemeenten, zijn interessant om **regionaal** onder de aandacht te brengen. En met het organiseren van een evenement met een nationaal karakter en de **Internationale Hanzedagen** in dit jaar brengen we de aandacht voor Harderwijk ook (**inter)nationaal** onder de aandacht.

1.3 Programmering door stad en gemeente gezamenlijk

Bewoners, bedrijven, instellingen en organisaties maken het programma en de gemeente heeft de regie. Het is belangrijk dat inwoners vanuit de diverse doelgroepen die de gemeente rijk is en veel instellingen mee kunnen doen. We vragen speciale aandacht voor het verbinden van inwoners in de wijken en het actief betrekken van hen. Inwoners en partners moeten mee kunnen denken, ideeën kunnen aandragen en activiteiten organiseren. Het opzetten en ontwikkelen van nieuwe initiatieven komt vanuit organisaties en bewoners in de gemeente. Daarnaast kunnen bestaande evenementen die plaatsvinden in 2031 het label van Harderwijk 2031 krijgen. Zij kunnen dan, passend binnen de thematiek van Harderwijk 2031, groter uitpakken.

Ook kan de gemeente zelf regie over een evenement of gebeurtenis hebben. Hierbij denken we vooral aan het startmoment en een slotmanifestatie. Het programma voor het jaar 2031 moet een begin (officiële start) hebben (bijvoorbeeld in maart met een halve marathon of april Koningsdag) en een einde. Daarnaast kan er ook één maand zijn, juni bijvoorbeeld, waarin extra veel activiteiten plaatsvinden. Wenselijk is dat al in 2030, door het organiseren van activiteiten, toegewerkt wordt naar de start van het

jaar door op gezette tijden en voor verschillende doelgroepen aandacht te besteden aan de historie en toekomst van Harderwijk. Daarnaast zal worden onderzocht of afstemming nodig is met andere jubilerende steden zoals Zwolle (2030) met name op het onderdeel Internationale Hanzedagen. Om Harderwijk ook buiten de stad en de regio meer bekendheid te geven, kan nader worden onderzocht welke mogelijkheden er zijn om een nationaal publieksevenement naar de stad te halen. Dat kan een zelfstandig evenement zijn, maar een goed alternatief ligt in het aantrekken van nationale openingen van landelijke activiteiten zoals bijvoorbeeld het laten plaatsvinden van de nationale opening van Open Monumentendag, Europe Triathlon Cup, Internationale Hanzedagen, bezoek van de koninklijke echtpaar. Naast een vol programma van activiteiten, is de ambitie om iets blijvends achter te laten. Dit kan zowel in fysieke als sociaal-maatschappelijke sfeer zijn. Hiermee wordt de viering van 800 jaar stadsrechten meer dan alleen een feestje.

1.4 Na 2031

Belangrijk aandachtspunt bij het opzetten van het programma is de focus op de toekomst. We zien 800 jaar daarmee als start van nieuwe initiatieven, die deels blijven bestaan en ook het versterken van bestaande. Dit kan zowel in de vorm van fysieke projecten, maar ook in de vorm van sociaal-maatschappelijke activiteiten en evenementen. Na 2031 moet er daarom iets overblijven dat blijft herinneren aan het 800 jaar bestaan van de stad. Het jaar vormt daarmee de start van nieuwe initiatieven. Deze initiatieven zouden dan vervolgens via de reguliere subsidieregeling van de gemeente en met een eventuele bijdrage van bestaande fondsen uitgevoerd kunnen worden in de jaren na 2031.

2. Van ambitie naar uitvoering (aanbevelingen)

Het vieren van 800 jaar Harderwijk gebeurt door, met en voor de samenleving. Van belang is goed zicht te hebben op de stakeholders in dit traject. Samen met ondernemers en bewoners worden ideeën vertaald naar een visie en programma. Maar ook intern bij de gemeente zijn er, gezien de ambitie om ook eigen projecten in het kader van Harderwijk 800 te stellen, stakeholders te benoemen. Deze aanpak vraagt om een gedegen organisatorische opzet met inzet van verschillende disciplines. Concluderend bevelen wij de volgende aanpak aan.

2.1 De aanpak: 5 fasen

Het realiseren van het themajaar valt in 5 fasen uiteen. Om de ambities om te zetten naar een plan en uitvoering moet gestart worden met het opzetten van een programma en organisatie.

Fase 0 (2026)

Voordat het project extern kan worden gepresenteerd en daadwerkelijk van start kan gaan, is eerst intern draagvlak binnen zowel de politieke als de ambtelijke organisatie noodzakelijk. Hiervoor wordt een intern basisteam samengesteld dat verantwoordelijk is voor het formuleren van de opdracht, het bepalen van de benodigde capaciteit en het opstellen van de bijbehorende budgetten.

Daarnaast wordt in 2026 een gemeentelijke stuurgroep ingericht. In eerste instantie bestaat de stuurgroep uit de burgemeester, een wethouder, ambtelijke projectleiding en ondersteuning. Deze wordt in een later stadium aangevuld met vertegenwoordigers uit de maatschappij. De stuurgroep bepaalt de strategische richting, stelt kaders en spelregels vast. Naast de stuurgroep wordt in ieder geval een klankbordgroep opgericht.

Het proces verloopt in 2026/2027 in twee fasen, namelijk fase 1 kwartiermaker aanstellen en fase 2 voorbereiding.

Fase 1 (2026/eerste helft 2027) **Kwartiermaker werven en aanstellen.**

In de beginfase (fase 1 kwartiermaker) is hiervoor een aanjager en organisator nodig. Hiervoor wordt een kwartiermaker aangesteld die aan de slag gaat met:

1. Het identificeren en enthousiasmeren van stakeholders.

De weg naar 800 jaar Harderwijk is een gezamenlijk proces. Vanuit diverse organisaties in de stad worden inmiddels de eerste vragen gesteld, wensen en creatieve ideeën voor het jubileumjaar geopperd. Om deze energie optimaal te benutten, is een nauwe regie en verbinding essentieel. De kwartiermaker fungeert als de drijvende kracht achter de eerste fase van de planvorming. De focus ligt hierbij op:

- **Verbinden van initiatieven:** Door actief in gesprek te gaan met partijen, legt de kwartiermaker de noodzakelijke verbanden tussen uiteenlopende plannen en ideeën.
- **Inclusiviteit en bereik:** Er is speciale aandacht voor het enthousiasmeren van doelgroepen die doorgaans minder in beeld zijn, waarbij expliciet de verbinding met de verschillende wijken wordt gezocht.
- **Interne afstemming:** Het realiseren van heldere afspraken en een goede project afstemming om een solide basis te leggen voor de uitvoering.

In dit traject trekt de kwartiermaker nauw op met Heerlijk Harderwijk. Deze samenwerking reikt verder dan alleen communicatie en campagnevoering; Heerlijk Harderwijk opereert als de centrale verbindende spil in de stad.Samen zorgen ze voor verbinding tussen de ondernemers, de inwoners en de diverse initiatieven. Door de expertise van de kwartiermaker te koppelen aan het netwerk en de verbindende kracht van Heerlijk Harderwijk, borgen we dat het traject naar het jubileumjaar 2031 een breed gedragen en gedeeld succes wordt voor de hele Harderwijkse samenleving.

2. Het opzetten van een conceptprogramma

Op basis van de opgehaalde input bij de stakeholders wordt een concept programma opgezet. Dit programma geeft een duidelijk beeld welke middelen voor de uitvoering noodzakelijk zijn. De kwartiermaker zal zodra het definitieve programma en de bijbehorende begroting uitgewerkt zijn ze aan de raad voorleggen voor besluitvorming en toekenning van middelen.

3. Het opzetten van een organisatiestructuur

Voor een succesvolle uitvoering van het jubileumjaar is een slagvaardige organisatie essentieel. Uit benchmarkonderzoek bij andere steden blijkt dat een extern fonds in de vorm van een stichting een beproefde en effectieve werkvorm kan zijn. Het instellen van een dergelijke stichting wordt gezien als een kansrijke optie, waarbij de kwartiermaker de opdracht krijgt om de haalbaarheid en meerwaarde hiervan nader te onderzoeken. Het doel van een dergelijk fonds zou zijn: het genereren van externe financiële middelen en het verdelen daarvan over de diverse activiteiten in de stad. Parallel aan deze verkenning zal de kwartiermaker, onder begeleiding van de gemeentelijke stuurgroep, een definitief organisatiemodel uitwerken om het totale programma tot uitvoering te brengen.

4. Het uitwerken van een communicatiestrategie

Een essentieel onderdeel van deze fase is de ontwikkeling van een integrale communicatiestrategie. Hierin wordt vastgelegd hoe '800 jaar Harderwijk' gepositioneerd wordt: welke kernwaarden we uitdragen en hoe we de trots op onze stad vertalen naar concrete thema's. De kwartiermaker werkt hierin nauw samen met een gemeentelijke medewerker (ten behoeve van het bestuurlijk proces) en een communicatieadviseur. Cruciaal in deze strategie is de structurele koppeling met Heerlijk Harderwijk. Als regisseur van de stadsmarketing beschikt zij over het netwerk en de kanalen om de lokale en regionale doelgroepen effectief te bereiken. Door deze krachtenbundeling borgen we dat de jubileum-identiteit naadloos aansluit bij het bestaande merk Harderwijk. Zo versterken we niet alleen de participatie tijdens het feestjaar, maar bouwen we gezamenlijk aan een blijvende positieve reputatie van onze stad.

Fase 2 (2027/2028) Voorbereiding – formaliseren organisatie en financiën (fonds, stichting); opstellen kaders subsidie; communicatieplan.

In fase 2 wordt door een organisatiestructuur die uitgewerkt is in fase 1 aan de slag gegaan met het uitwerken van zaken als:

1. Het formaliseren van het Fonds bijvoorbeeld in de vorm van een stichting. Het opstellen van de kaders voor de financiële ondersteuning van activiteiten (subsidieregeling, administratieve proces).
2. Het vertalen van de communicatiestrategie naar een communicatieplan, waarin onder andere het ontwerp van een beeldmerk en de inzet van communicatiemiddelen, ondersteuning Fonds, uitvoeren en communicatiestrategie uitgewerkt worden.

Ontwikkelen, vieren en evalueren:

Fase 3 Ontwikkelen 2029/2030 – organisatie activeren; testjaar grootschalige evenementen en warming-up activiteiten wijken; verlenen subsidies

Fase 4 Jubileumjaar 2031 – uitvoering activiteiten; communicatie; vergunningverlening; afrekenen subsidies

Fase 5 Afronden 2032 – afrekenen subsidies, evaluaties, legacy

2.2 Financiële toelichting en budgettaire uitgangspunten

Voor de viering van 800 jaar Harderwijk en de daarmee samenhangende evenementen in 2031 is een eerste financiële verkenning uitgevoerd. Hierbij is gekeken naar de huidige reserves, referentiekaders van andere steden en de synergievoordelen tussen het jubileumjaar, de Internationale Hanzedagen en een evenement met een nationale uitstraling.

Budgettaire uitgangspunten

De budgettaire kaders voor de viering zijn gebaseerd op een benchmarkonderzoek onder steden met vergelijkbare jubileum programma's. Hieruit komen de volgende uitgangspunten naar voren:

- **Totaalbudget:** Voor een kwalitatief hoogwaardige viering is een gemiddeld totaalbedrag van € 3,4 miljoen nodig.
- **Financieringsmix:** De beoogde financiering rust op een gelijkwaardige verdeling (50/50). Dit betekent een gemeentelijke bijdrage van € 1,7 miljoen, waarbij de overige € 1,7 miljoen via externe cofinanciering (sponsoring en fondsen) wordt geworven.

- **Aanvullende ambitie:** De organisatie van een groot evenement met nationale uitstraling wordt gezien als een waardevolle toevoeging aan het programma. Een dergelijk evenement vereist echter een aanvullende investering van minimaal **€ 500.000,-**. Voor de Internationale Hanzedagen wordt ook een gemeentelijke investering van **€ 500.000,-** geraamd. Voor deze onderdelen is op dit moment geen externe financiering voorzien.

De bovenstaande bedragen dienen op dit moment als richtlijn. De definitieve keuze over de omvang van het programma — en specifiek de toevoeging van een nationaal evenement — wordt op een later moment, inclusief een gedetailleerde begroting, ter besluitvorming aan de raad voorgelegd.

Financieel overzicht (gemeentelijke investering)

In onderstaande tabel is de totale gemeentelijke investeringsbehoefte versus de huidige dekking weergegeven (prijspeil 2026) o.b. van benchmark bij andere steden:

Programmaonderdeel	Gemeentelijke investering	Benodigde cofinanciering	Totaal projectbudget
Jubileumjaar 800 jaar Harderwijk	€1.700.000	€ 1.700.000	€ 3.400.000
Internationale Hanzedagen	€500.000	€ 0	€ 500.000
Nationaal Event	€500.000	€ 0	€ 500.000
TOTAAL	€2.700.000	€ 1.700.000	€ 4.400.000

Dekking en resterende opgave

De totale gemeentelijke investeringsbehoefte voor alle onderdelen bedraagt € 2.700.000,-. De dekking hiervan is als volgt voorzien:

- Aanwezige bestemmingsreserve: Er is momenteel € 1.000.000,- beschikbaar (reserve "Viering 800 jaar Harderwijk").
- Aanvullende financieringsbehoefte: Voor het resterende bedrag zal in een later stadium, op basis van de definitieve programmakeuzes, een dekkingsvoorstel aan de raad worden gedaan.

Conclusie

Hoewel de huidige reserve een solide basis vormt, laat de vergelijking met andere steden zien dat de ambitie voor een kwalitatief hoogwaardig jubileumjaar en de Hanzedagen de huidige dekking overstijgt. Door fors in te zetten op cofinanciering realiseren we een totale maatschappelijke impuls van € 4,4 miljoen voor de stad, met een netto gemeentelijke inzet van € 2,7 miljoen.